

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра англійської філології



## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Теоретичні основи іноземної мови

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 – Філологія
спеціалізація	035 08 Класичні мови і літератури (переклад включно)
факультет	іноземних мов

Теоретичні основи іноземної мови. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035 08 Класичні мови і літератури (переклад включно).

Розробник: **Оршинська Т.З., канд. філол. наук, доцент**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології

Протокол № від “ ” \_\_\_\_\_ 2017 р.

Завідувач кафедрою англійської філології \_\_\_\_\_ (Білинський М.Е.)

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету іноземних мов “29” серпня 2017 року, протокол №1.

©Оршинська Т. З., 2016  
© Львівський  
національний  
університет імені Івана  
Франка, 2016

**1. Опис навчальної дисципліни**  
**(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “Теоретичні основи іноземної мови”)**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 „Гуманітарні науки”	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 035 „Філологія”	<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 5	Спеціалізація: 035 08 Класичні мови і літератури (переклад включно)	2-й
		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин - 90		2-й
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		<i>Самостійна робота</i>
		58 год.
		ІНДЗ: реферат, доповідь
		Вид контролю: залік

## **2. Мета та завдання навчальної дисципліни**

**Мета** курсу: ознайомити студентів з головними теоретичними положеннями сучасної англійської мови, сформуванню систему знань про характер, структуру, закономірності функціонування мови.

**Завдання** курсу:

- сформуванню у студентів наукове уявлення про системний характер іноземної мови;
- висвітлити основні способи номінації в мові;
- ознайомити з традиційними й новітніми лінгвістичними теоріями вивчення мовних явищ;
- ознайомити з можливими способами розвитку лексичного складу англійської мови, її територіальними варіантами.

**Вимоги** до рівня підготовки студентів: глибоке, всебічне і свідоме засвоєння матеріалу курсу теоретичних основ іноземної мови англійської мови з метою адекватного використання отриманих знань у науковій та викладацькій діяльності.

**Студент повинен знати:** термінологічний апарат лінгвістичних засобів англійської мови; основні етапи розвитку мови, діахронічні явища та факти її еволюції; особливості функціонування фонетичної, лексичної, граматичної систем іноземної мови.

**Студент повинен уміти:** пояснити функціональні особливості сучасної англійської мови; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму; розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди; ідентифікувати фразеологізми; аналізувати частини мови, семантику слова, структуру англійських речень; визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці.

## **3. Програма навчальної дисципліни**

### **Змістовий модуль 1. Предмет і завдання теоретичних основ іноземної мови**

**Тема 1.** Предмет і завдання теоретичних основ іноземної мови. Основні засади лінгвістики. Природа мови і мовлення. Мовний знак та його моделі. Мовні коди. Універсальність мови.

### **Змістовий модуль 2. Фонетична та лексична системи мови**

**Тема 2.** Фонетична система англійської мови. Типи звуків. Голосні та приголосні звуки. Правила правопису. Поняття фонем. Фонологічні процеси в англійській мові. Інтонація.

**Тема 3.** Слово як базова одиниця мови. Теорії лексичного значення. Типи мовних значень. Внутрішня форма слова. Процес розвитку та зміни значення. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення. Полісемія.

**Тема 4.** Системні зв'язки в мові. Гіпер-гіпонімія. Синонімія. Види лексичних синонімів. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди. Лексичні антоніми. Словотвір. Типи словотворення. Словоскладання. Афіксація. Префіксація. Префікси германського, романського, грецького походження. Суфіксація. Конверсія як продуктивний спосіб словотворення. Скорочення. Види скорочень. Методи словотвірного аналізу.

**Тема 5.** Лексична та структурна семантика. Традиційна семантика. Структурна семантика. Теорія прототипів. Стилійстична класифікація словника. Стилій мови.

**Тема 6.** Шляхи розвитку і поповнення словникового складу. Причини і рушійні сили лексичних змін. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення. Неологізми, архаїзми та історизми. Перенос значення. Метафора, метонімія, синекдоха. Евфемізми.

Лексичні запозичення. Причини запозичень. Періодизація та класифікація запозичень. Асиміляція запозичень.

**Тема 7.** Фразеологія. Визначення фразеологізму. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів. Фразеологічні сполучення. Фразеологічні єдності. Фразеологічні зрощення. Прислів'я та приказки. Крилаті вислови. Фразеологічні модифікації.

### Змістовий модуль 3. Принципи побудови речень

**Тема 8.** Граматичні категорії та класи слів. Поняття особи, роду, числа, відмінку. Граматичний стан (актив, пасив). Способи дієслова.

**Тема 9.** Синтаксис. Семантика речень. Теорія пропозиції. Предикація. Особливості структури речень. Синтаксис і прагматика.

**Тема 10.** Теорія мовленнєвого акту. Компоненти мовленнєвого акту. Таксономія мовленнєвих актів.

### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Модуль 1</b>												
<b>Змістовий модуль 1. Предмет і завдання теоретичних основ іноземної мови</b>												
Предмет і завдання теоретичних основ іноземної мови. Основні засади лінгвістики. Природа мови і мовлення. Мовний знак та його моделі. Мовні коди. Універсальність мови.	10	4				6						
Разом – зм. модуль 1	4	2				2						
<b>Змістовий модуль 2. Фонетична та лексична системи мови</b>												
Тема 2. Фонетична система англійської мови. Типи звуків. Голосні та приголосні звуки. Правила правопису. Поняття фонем. Фонологічні процеси в англійській мові. Інтонація.	5	2				4						

<p>Тема 3. Слово як базова одиниця мови. Теорії лексичного значення. Типи мовних значень. Внутрішня форма слова. Процес розвитку та зміни значення. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення. Полісемія.</p>	10	4				6						
<p>Тема 4. Системні зв'язки в мові. Гіпергіпонімія. Синонімія. Види лексичних синонімів. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди. Лексичні антоніми. Словотвір. Типи словотворення. Словоскладання. Афіксація. Префіксація. Префікси германського, романського, грецького походження. Суфіксація. Конверсія як продуктивний спосіб словотворення. Скорочення. Види скорочень. Методи словотвірного аналізу.</p>	10	4				6						
<p>Тема 5. Лексична та структурна семантика. Традиційна семантика. Структурна семантика. Теорія прототипів. Стилїстична класифікація словника.</p>	5	2				4						

Стилі мови.													
Тема 6. Шляхи розвитку і поповнення словникового складу. Причини і рушійні сили лексичних змін. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення. Неологізми, архаїзми та історизми. Перенос значення. Метафора, метонімія, синекдоха. Евфемізми. Лексичні запозичення. Причини запозичень. Періодизація та класифікація запозичень. Асиміляція запозичень.	10	4				6							
Тема 7. Фразеологія. Визначення фразеологізму. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів. Фразеологічні сполучення. Фразеологічні єдності. Фразеологічні зрощення. Прислів'я та приказки. Крилаті вислови. Фразеологічні модифікації.	10	4				6							

Разом – зм. модуль 2	50	20				32							
<b>Змістовий модуль 3. Принципи побудови речень</b>													
Тема 8. Граматичні категорії та класи слів. Поняття особи, роду, числа, відмінку. Граматичний стан (актив, пасив). Способи дієслова.	10	2				6							
Тема 9. Синтаксис. Семантика речень. Теорія пропозиції. Предикація. Особливості структури речень. Синтаксис і прагматика.	10	4				6							
Тема 10. Теорія мовленнєвого акту. Компоненти мовленнєвого акту. Таксономія мовленнєвих актів.	10	2				8							
Разом – зм. модуль 3	30	8				20							
Усього годин	90	32				58							

### *5. Теми семінарських занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

### *6. Самостійна робота*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні засади лінгвістики	6
2	Фонетична система англійської мови	4
3	Теорії лексичного значення. Полісемія.	6
4	Системні зв'язки в мові. Словотвір.	6
5	Лексична та структурна семантика.	4



6	Шляхи розвитку і поповнення словникового складу.	6
7	Фразеологія.	6
8	Граматичні категорії та класи слів.	6
9	Синтаксис. Особливості структури речень.	6
10	Теорія мовленнєвого акту.	8
	Разом	58

### 7. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Реферати.

### 8. Методи контролю

Контрольна модульна робота, залік.

### 9. Розподіл балів, що присвоюється студентам (для заліку)

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	Змістовий модуль № 5		
T1	T2	T3	T4	T5	KMP	100
15	15	15	15	15	25	

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів

### Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	<b>A</b>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	<b>B</b>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	<b>C</b>	<i>Добре</i>	<i>Задовільно</i>	
61-70	<b>D</b>	<i>Задовільно</i>		
51-60	<b>E</b>	<i>Достатньо</i>		
0 – 50	<b>FX</b>	<i>Незадовільно (можливе повторне складання за талоном № 2)</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>

0	F	<i>Незадовільно (обов'язкове повторне вивчення курсу, якщо отримано оцінку „Незадовільно” за талоном „К”)</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>
---	---	---	---------------------	---------------------

### **10. Методичне забезпечення**

1. Підручники та посібники з теоретичних дисциплін англійської мови.
2. Роздатковий матеріал.

### **11. Рекомендована література**

#### **Базова**

1. Brinton L. J. The structure of modern English: a linguistic introduction. – Amsterdam/Philadelphia. 2000.
2. Дубенец Э. М. Modern English Lexicology. Theory and practice (Лексикология современного английского языка: лекции и семинары.) Пособие для студентов гуманитарных вузов. – М.: Глосса-Пресс, 2002.
2. Елисеєва В. В. Лексикология английского языка (учебник). – СПб: СПбГУ, 2003.

#### **Допоміжна**

1. Allan K. Linguistic Meaning. 2 vols. London and New York: Routledge and Kegan Paul. 1986.
2. Baker S. English Syntax. 2nd ed. Cambridge, MA and London: MIT Press. 1995.
3. Borsley R. Syntactic Theory: A Unified Approach. 2nd ed. London: Edward Arnold. 1995.
4. Carr P. English Phonetics and Phonology: and Introduction. Oxford and Cambridge, MA: Blackwell. 1999.
5. Canon G. Historical Changes and English Word-Formation: New Vocabulary Items. New York, 1986.
6. Fromkin V., Rodman R. An Introduction to Language. 5th ed. Forth Worth: Harcourt Brace Jovanovich. 1993.
7. Lyons J. Linguistic Semantics: An Introduction. Cambridge University Press. 1996.
8. Palmer F. Semantics: A New Outline. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press. 1981.
9. Spenser A. Morphological Theory: An Introduction to Word Structure in Generative Grammar. Oxford: Basil Blackwell. 1991.

### **ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

1. The Nature of Language and Linguistics. Fundamental beliefs about language.
2. The speech sounds of English. Classification of consonants and vowels.
3. English phonology. Intonation. Syllable structure.
4. The etymological structure of the English vocabulary
5. The structure and meaning of English words.
6. The internal structure of words.
7. Processes of word formation in English. Affixation, Conversion, Composition, Shortening.

8. Polysemy. The semantic structure of the polysemantic words.
9. Homonyms and synonyms.
10. The process of development and change of meaning.
11. Lexical Semantics. Traditional and structural semantics. Theory of prototypes.
12. Basic semantic relationships.
13. Phraseology. Principles of classification.
14. Figurative language.
15. Phrasal structure and verb complementation. The form of phrase structure rules.
16. Stylistic classification of the English vocabulary. Formal style. Informal style.
17. Grammatical categories. Word classes.
18. English syntax. Pragmatics.
19. Sentence semantics.
20. Speech Act Theory.

## Зразок завдань для проведення модульної контрольної роботи

1. What feature is not characteristic of native words?

1. Wide range of lexical and grammatical valency; 2. Developed polysemy; 3. Monosyllabic structure; 4. Polysyllabic structure

2. What borrowings are the following: *mule, colony, cook, mill, pepper, pear, street, wall, dish*?

1. French; 2. Greek; 3. Latin; 4. Spanish

3. Were such scientific terms as *histology, physics, psychiatry*, such proper names as *George, Eugene, Helen, Nicholas*, such linguistic terms as *archaism, antonym, etymology, homonym, homophone, hyperbole, lexicology* brought into Greek through

1. Latin; 2. French; 3. German; 4. Italian

4. What language were the words *authority, baron, chamberlain, crown, duke, empire, minister, noble, palace, revenue, realm, reign, royal, traitor, treasurer, arson, assault, crime, abbey, baptism, fraud, heir* borrowed from?

1. Latin; 2. French; 3. German; 4. Hungarian

5. What language were the words *bismuth, cobalt, quartz, zinc, kindergarten, leitmotif, hamburger, sauerkraut, rucksack* borrowed from?

1. Portuguese; 2. German; 3. Dutch; 4. Italian

6. What element in the English vocabulary do the words *opal, orange, punch, sapphire, sugar, rupee, shampoo* represent?

1. Japanese; 2. Arabic; 3. Indian; 4. Turkish

7. What element in the English vocabulary do the words *archipelago, corridor, lottery, concerto, cupola, opera, portico, solo, macaroni, influenza, umbrella, violin, volcano* represent?

1. Spanish; 2. Italian; 3. Polish; 4. Dutch

8. Are such bound prefixes as *a-, an-, be-, for-, un-* of

1. Romanic origin; 2. Greek origin; 3. Germanic origin; 4. Turkish origin?

9. Are such prefixes as *ad-, ab-, bi-, bis-, bin-, de-, dis-, duo-, ex-, extra-, mis-, pre-, sub-* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

10. Are such noun-forming suffixes as *-dom, -hood, -ship, -er, -ness, -th* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

11. Are such noun-forming suffixes as *-ade, -age, -an, -ard, -ate, -cy, -ee, -ess, let, -tion, -ty* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

12. Are such noun-forming suffixes as *-asm, -ast, -ic, -ine, -ism, -ist, -oid, -y, -ia* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

13. Are such adjective-forming suffixes as *-fold, -ful, -less, -ish, -like, -ly, -some, -ward, -y* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

14. Are such adjective-forming suffixes as - *able*, - *al*, - *an*, - *ary*, - *ese*, - *esque*, - *ic*, - *ine*, - *ive*, - *ous* of

1. Germanic origin; 2. Romanic origin; 3. Greek origin; 4. Slavonic origin?

15. Which way of shortening is not clipping:

1. Apocope; 2. Aphaeresis; 3. Syncope; 4. Alphabetism

16. Which way of word-formation is productive?

1. Blending; 2. Back-formation; 3. Sentence-condensation; 4. Shortening